

Bra inlärning kräver lägre ljudvolym

Vi måste handla konkret för att dämpa bullret i barnens arbetsmiljö, anser Marie-Louise Ekholm.

SKOLA. Störande hög ljudvolym påverkar inte bara öronen utan också hela undervisningssituationen. Vad som är för hög ljudnivå är olika beroende på situation. Ska man samtala på tu man hand eller mellan flera? Ska en praktisk uppgift utföras eller gäller det att koncentrera sig på inlärning?

Vid samtal i buller används korta meningar och färre enstaviga ord. Barn som är i förskola där man inte har anpassat ljudet får sämre språkutveckling och sämre språkförståelse. Språket tappar nyanser. Missuppfattningar är vanliga, liksom röstproblem hos barn och lärare. Ljud föder mer ljud när man ska överrösta.

I skolan blir koncentrationen sämre, liksom minnet och skolprestationerna. Det är trötande att försöka lyssna koncentrerat, tänka och arbeta när bakgrundsljud stör. Störande ljud påskyndar också konflikter som i sin tur ger mer ljud.

Stresspänningar i nacke, axlar, käkar och sämre sömn är ofta orsakat av ljud. Buller kan ge högre blodtryck. Några elever klarar att samtala genom att tala högst, andra drar sig undan. Några dominerar med ljud – andra känner sig utanför på grund av dem.

Barnen är varandras arbetsmiljö. De måste av hänsyn till varandra undvika att vara högljudda. Här måste föräldrarna samarbeta med skolan så att

eleverna lyder och ger lärarna chans att styra ljudnivåerna. Sådan fostran får man nytta av senare i livet.

Ventilationen är en annan stor bullerkälla. Ljud på 35-40 dB måste överröstas med andra ljud – som i sin tur måste överröstas. Gamla tiders naturliga ventilation minskade ljudvolymerna betydligt. Här behövs en ändrig av statliga normer för byggnation.

Konstgjord ventilation torkar också ut slemhinnorna som lättare blir såriga. Muntorrhet och sårighet i ögon och näsa gagnar inte hälsan. Vare sig den torra luften eller bullret kan vara bra för astmatiker. Samtidigt har textilier rensats bort och den akustiska miljön till följd av det försämras, utan att det är till verkligt gagn för allergiker.

Insikten om att det gäller att få till lagom ljudnivåer i den offentliga miljön måste spridas på allvar. Normer för offentlig inomhusmiljö måste tas fram i samarbete mellan förskola/skola, elever, föräldrar, miljökontor och statliga myndigheter.

Utan att minska ljudvolymerna är det inte realistiskt att nå målet om en kunskapsskola.

Marie-Louise Ekholm

Överläkare, Näs-sjö. Politiker (m), kommun och landsting.